

ZAPISNIK

sa 8. sjednice Povjerenstva za ravnopravnost spolova održane 05. listopada 2015. godine na galeriji Gradske vijećnice, s početkom u 16,10 sati.

Prisutne članice: Alessandra Selak, Andreja Rudančić-Lugarić, Deni Hrvatin i Korana Kraguljac.

Odsutna: Smiljka Simunić-Kuzmanović.

DNEVNI RED:

1. Odluka Ustavnog suda o djelomičnom ukidanju odredbe o ravnomjernoj zastupljenosti žena i muškaraca na listama za Hrvatski sabor
2. Razno.

AD 1.) Uvodna obrazloženja podnijela je predsjednica, osvrnuvši se na neke od izjava kao reakciju na odluku Ustavnog suda o djelomičnom ukidanju odredbe o ravnomjernoj ravnopravnosti žena i muškaraca na listama za Hrvatski sabor: „Ukinutom odredbom zakona Ustavni sud doveo je u pitanje ostvarenje jednakih šansi i jednakih mogućnosti da žene ravnopravno sa muškarcima sudjeluju u svim procesima političkog odlučivanja. Ustavni sud se u svom obrazloženju vodi tumačenjem višestranačkog demokratskog sustava kao višom od najviših vrednota, čak kad i u istom članku stoji sa svim ostalim najvišim vrednotama, a između ostalih i s ravnopravnošću spolova. Pritom zaboravlja da neke demokracije bez istinske ravnopravnosti žena i muškaraca pa i kada, ili bolje naročito kada je političko djelovanje u pitanju.“ Ustavni sud je donio predmetnu odluku, koju kao demokratsko društvo naravno moramo poštovati, ali se i postavlja pitanje da li mi kao demokratsko društvo bez obzira na odluku Ustavnog suda o djelomičnom ukidanju odredbe o ravnomjernoj zastupljenosti žena trebamo i dalje inzistirati na kvotama od 40% učešća podzastupljenog spola na listama. Svaka politička stranka bi trebala, bez obzira što kvota nije obvezujuća, poštivati taj princip. Na kraju krajeva u dosadašnjem zakonu je postojala samo kvota od 40% učešća i to još uvijek nije ravnopravna zastupljenost spola na listama.

Kraguljac zapitala se, što je konkretno Ustavni sud s ovom odlukom napravio ili želio napraviti.

Selak pojašnjava da iz odluke proizlazi da svaka politička stranka treba samostalno odlučiti da li će poštivati kvotu od 40% , ali ona nije obvezujuća i više ne postoje sankcije za one stranke koje će na svojim listama imati manje od 40% učešća podzastupljenog spola na listama.

Kraguljac upozorava da ovom odlukom Ustavnog suda zapravo političke stranke neće snositi nikakve sankcije ako na svojim listama imaju manje od 40% žena. Od takve odredbe se odustalo, što po njoj nije primjereno, a prije desetak godina je donesen Zakon s rokom prilagodbe od deset godina. Upravo je na ovim parlamentarnim izborima trebala krenuti primjena odredbe da se stranke kažnjavaju ako se toga ne budu pridržavale. Međutim Ustavni sud je upravo tu odredbu ukinuo. Tako je ta odredba i dalje ostala potpuno neobvezujuća, bez ikakvih sankcija za one koji je neće primijeniti. I to su mediji tako „nježno“ prešutjeli. Istina, bilo je po medijima nekakvih istupa na tu temu, ali više se pričalo o poznatom „bećarcu“ (misli na prijavu jednom članu HKUD koji je prijavljen zbog pjevanja bećarca i stihova koji ga sumnjiče da je prekršio Zakon o ravnopravnosti spolova) nego o ovoj odredbi. Što je isto smiješno jer ova odredba koju je Ustavni sud ukinuo je daleko važnija. Smatra da je neprimjereno da je jedan zakon već deset godina na snazi i da sad odjedanput Ustavni sud djelomično ukida odredbe tog istog zakona.

Selak citirala je izjavu gđe Sobol, koja je rekla da je ta odluka donesena sa apsolutnom političkom pozadinom. Što je vjerojatno i točno. Forum žena SDP-a je apsolutno protiv toga.

Rudančić Lugarić pročitala je izjavu Karoline Leaković: „Odluku Ustavnog suda tumačim kao nastavak retrogradnih tendencija prisutnih u hrvatskom društvu i moram priznati

da me ne iznenađuje. Smatram da ova odluka ima izrazitu politički težinu jer ukazuje na to da usprkos ustavnoj definiciji i ustavnim odredbama rodna ravnopravnost odnosno ravnopravnost spolova za ustavne sutkinje i ustavne suce nije jedna od najviših vrednota ustavnog poretka u Republici Hrvatskoj.“

Ravnateljica Ureda za ravnopravnost spolova Vlade Republike Hrvatske Helena Štimac Radin poručila je da je ova odluka jasno usmjerena u cementiranju političke podzastupljenosti žena kao jednog od najvažnijih indikatora neravnopravnosti spolova u ovom sistemu.

Pročitala je i članak 15. Zakona o ravnopravnosti spolova: „Prilikom utvrđivanja i predlaganja liste kandidata/tkinja za izbor zastupnika u Hrvatski sabor, za izbor članova predstavničkih tijela jedinica lokalne i područje (regionalne) samouprave kao i za izbor članova u Europski parlament političke stranke i drugi ovlašteni predlagatelji dužni su poštovati načelo ravnopravnosti spolova i voditi računa o uravnoteženoj zastupljenosti žena i muškaraca na izbornim listama.“ Jer ravnopravnost spolova znači da su žene i muškarci jednako prisutni u svim područjima javnog tako i privatnog života odnosno da imaju jednaki status.“

I ured za ravnopravnost spolova poziva političke stranke i druge ovlaštene predlagatelje da unatoč ovakvoj odluci Ustavnog suda na izborima za Hrvatski sabor kandidiraju najmanje 40% žena odnosno podzastupljenog spola.

Zaključno, pročitala je i priopćenje Narodne stranke-Reformisti na ovu temu: „Narodna stranka-Reformisti smatra da, ukidanje odredbe u veljači izmijenjenog Zakona o izboru zastupnika u Hrvatski sabor po kojima bi se iz izborne utrke diskvalificirale liste na kojima je manje od 40% kandidata podzastupljenog spola neposredno prije raspisivanja parlamentarnih izbora, stvara pravno-političku nesigurnost u društvu. Ovakve ad hoc izmjene zakonske regulative ugrožavaju političko civilizacijski doseg demokratskog društva. Naša stranka zalaže se za rodnu ravnopravnost i smatramo da je kvota od 40% učešća podzastupljenog spola na listama vrlo važna. Mi smo mlada stranka ali smo već kod formiranja stranke u akte unijeli preporuku za poštivanje 40% predstavnika za žene i 30% za mlade u strukturama stranke. Mi ćemo se i nadalje na predstojećim izborima truditi da, bez obzira što kvota nije obvezujuća, ispoštujemo taj princip po izbornim jedinicama.“

Kraguljac komentirala je da se zakonska odredba od najmanje 40% više odnosila na lokalnu razinu jer za parlamentarne izbore političke stranke lakše će osigurati kvalitetne kandidatkinje za popuniti liste za Sabor. Predmetni zakon je trebao doprinijeti tome da se više žena uključi u politiku (stranke) u manjim sredinama. Jer političke stranke nije da ne žele poštivati te kvote nego jednostavno ne mogu osigurati dovoljan broj žena na listama za gradska ili općinska vijeća. I upravo taj zakon sa rokom prilagodbe od deset godina je trebao potaknuti stranke u manjim sredinama da počnu aktivnije privlačiti žene u politiku kako bi se popunile liste sa ženama.

Hrvatini ističe da po njoj ovaj zakon je u neku ruku i ograničavajući jer je propisao da na listama ne smije biti manje od 40% kandidata podzastupljenog spola. Bilo bi logično ako su oba spola ravnopravna: da je to 50%.

Rudančić pročitala je sljedeći citat: „Same žene u politici malo rade na tome da pomognu kolegicama da budu uspješne. Žene se u politici okružuju muškarcima. Ne daju priliku drugim ženama, a ako se nismo same sposobne potruditi za sebe - zašto bi nam muškarci pomagali.“ Možda nam je to i mala kritika, da trebamo jedna drugu poduprijeti koliko je to moguće.

Hrvatini slaže se da je to nažalost istina, jer za to ima mnogo primjera i na lokalnom nivou. Smatra da bi žene u politici također morale biti adekvatno nagrađene ako ulože sebe, svoj trud, rad, svoje privatne sate itd. Pri tome se može postaviti opravdano pitanje zbog čega samo neke određene osobe pobiru zasluge?

Nakon rasprave u kojoj su sudjelovale sve prisutne, referirajući se na ovu tematiku i iz kuta osobnog primjera i iskustva, donesen je sljedeći

Z A K L J U Č A K

Povjerenstvo poziva političke stranke da bez obzira na odluku Ustavnog suda o djelomičnom ukidanju odredbe o ravnomjernoj zastupljenosti žena i muškaraca na listama za Hrvatski sabor i bez obzira što kvota nije obvezujuća, ispoštuju vrednote Ustava i za izbore na državnom i lokalnom nivou osiguraju najmanje 40% kandidata podzastupljenog spola.

Povjerenstvo drži da bez obzira na reakcije pojedinih političkih stranaka i nadležnih institucija koje su izrazile nezadovoljstvo s takvom odlukom Ustavnog suda, osnovni problem je taj što je općenito društvo u Hrvatskoj previše statično i inertno kad se tiče poštivanja osnovnih ustavnih vrijednosti, a u ovom slučaju konkretno zaštite prava žena u Hrvatskoj, koje bi trebalo štititi.

Završeno u 16,45 sati.

Zapisničar:
Predrag Hajtić

PREDSJEDNICA POVJERENSTVA
Alessandra Selak